

HOTAT ÄVENTYR

*Så drabbar Stockholms ändrade hyresstöd
Sveriges bredaste ungdomsrörelse*

Scouterna

Stockholms Scoutdistrikt

Förord

Denna rapport är framtagen av Stockholms Scoutdistrikt för att beskriva hur vår verksamhet skiljer sig från många andra föreningar och ungdomsorganisationer. Scouterna har värderingar, men inga regler. Det finns inget som säger *vad* som är scouting, men det finns ett *hur* som säger på vilket sätt vi gör det; att alla får vara med, att gruppens och individens utveckling är målet.

På många sätt är denna sekelgamla ungdomsrörelse något av det mest moderna som finns. I en tid då barn och deras föräldrar söker efter en trygg och värderingsdriven verksamhet utan att behöva kompromissa med spänning och äventyr så finns scoutingen där. Alla barn tillsammans oavsett identitet eller bakgrund, en mångfald av personligheter, olika tjocklek på plånboken – hos scouterna finns det plats.

Kanske är det bristen på ramar som gör att scouterna fått speciallösningar i den kommunala fritidspolitiken. Man har insett att de stora gymnastik-, sim- och ishallarna inte passar en verksamhet som spelar teater ena veckan, slår upp tält och gör upp eld nästa vecka och bygger fågelholkar veckan efter det.

Trots att intresset för scouting är större än på mycket länge hotas många scoutkårers verksamhet nu av risken att bli av med sin lokal. Antingen det, eller så riskerar behovet av att kraftigt höja deltagaravgifterna att denna jämlika och relativt billiga fritidssysselsättning blir ytterligare en hobby som bara är tillgänglig för barn från välbärgade familjer.

På de kommande sidorna kommer vi beskriva en verksamhet som vi är mycket stolta över, men som kämpar med ekonomin och som sett oroande signaler på att det kan bli än värre när regelverket för lokalhyresstöd i Stockholm förändras.

Stockholm i september 2020

Scouterna i Stockholm

Scouting i Stockholm

Det finns över 50 miljoner scouter totalt i världen. I Sverige är vi 75 000 medlemmar och en växande rörelse i ett land av minskat intresse för föreningar. Av dessa bor drygt 8 000 i Stockholms stad, och knappt 6 000 av dessa är barn och ungdomar i åldern 8–19 år.

Scouterna i hela världen bygger sin verksamhet på en tydlig metod som utgår från tydliga värderingar om individens utveckling, ledarskap, samarbete och respekt för sig själv och andra. Syftet är att scouterna ska få värderingar och kunskaper som de kan ta med sig i livet för att bli aktiva och kritiskt tänkande i det samhälle där de lever. Ambitionen att vara en mötesplats för barn och ungdomar från hela samhället har varit en bärande idé sedan starten i början av förra seklet.

I Stockholm startade den första scoutkåren redan 1909 och sedan dess har det vuxit fram ett 60-tal scoutkårer fördelade i förorterna och i innerstaden. Det finns små kårer med ett 30-tal medlemmar och stora kårer med över 500. Det finns sådana med en särskild verksamhetsprofil, till exempel sjöscouting, och det finns kårer med anknytning till ett trossamfund, med t.ex. kristen eller muslimsk profil.

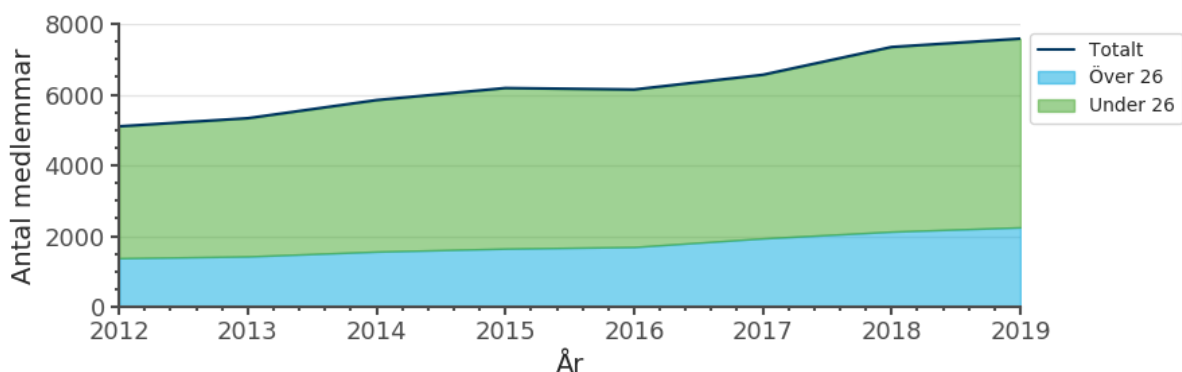
Aktivt friluftsliv

En viktig del av scoutverksamheten är att komma ut i naturen på helger under terminerna och scoutläger på sommaren. Normalt sett är en scoutavdelning på en till två helgaktiviteter med övernattnin per termin, oftast i något av de stora naturområden som finns i Stockholmsregionen. Sommarlägren genomförs på olika ställen, men många hålls på Vässarö som är Stockholms Scoutdistrikts egna ö i Roslagens norra skärgård. Vässarö är Sveriges största lägeranläggning, med upp till 37 000 lägerdygn varje år.

En växande rörelse

Stockholms scoutkårer finns spridda över hela staden, även om vi som många andra har en viss överrepresentation i de socioekonomiskt starkare områdena. Under de senaste åren har vi arbetat mycket med att försöka etablera scoutverksamhet i våra vita fläckar på kartan. De största utmaningarna här är oftast att rekrytera ledare och att finna en lämplig lokal till ett rimligt pris.

Under de senaste åren har scouterna i Stockholm växt och i många av våra scoutkårer finns en kö av barn som väntar på att få vara med. I en enkät till Stockholms scoutkårer under sommaren 2020 framkom att runt 3 000 barn står i kö för att få börja i scouterna. Tillväxten begränsas oftast, precis som när det gäller etablering på nya platser, av bristande tillgång på lokaler och ledare. Det senare syns i Figur 1, där det är tydligt att tillförseln av barn och ungdomar till rörelsen är betydligt större än tillförseln av äldre deltagare och ledare.

Figur 1: Medlemsutvecklingen i Stockholm sedan 2012. Blå regionen visar antalet medlemmar äldre än 26 år medan den gröna regionen visar medlemsantalet av de som är under 26 år gamla. Figuren visar tydligt att medlemsantalet ökat markant under perioden.

En vanlig scoutkårs ovanliga verksamhet

Scouterna är en decentraliserad rörelse där varje scoutkår råder över sig själv. Det finns inga regler som säger vad som är scoutverksamhet och inte. Så länge det sker i enlighet med scoutrörelsens värderingar och metodik kan vi ta oss för nästan vad som helst.

På samma sätt som vi har en enorm spännvidd på vår verksamhet så ser scoutkåreerna mycket olika ut. I Stockholm har vi kårer med flera hundra medlemmar som har flera parallella grupper varje kväll. Vi har också små kårer som kämpar för att locka ledare och hitta lokaler, och där enskilda eldsjälarna gör att verksamheten kan klara ett år i taget. Vi har gamla scoutkårer som grundats för hundra år sedan, men vi har också nystartade kårer i våra förorter, som försöker bygga upp en ungdomsverksamhet där barn med olika bakgrund kan mötas och bidra till ökad sammanhållning i lokalsamhället. Alla dessa olikheter gör också att kåreerna har mycket varierande ekonomiska, materiella och infrastrukturella förutsättningar.

Trots att varje kår är unik ska vi försöka beskriva en vanlig scoutkår och dess verksamhet. Vi tänker oss en genomsnittlig scoutkår i Stockholm; en sådan har 120 barn- och ungdomsmedlemmar. Dessa delas in i åldersgrupper där de minsta, 8–9 år, kallas spårare, varefter man blir upptäckare (10–11 år), äventyrare (12–14 år), utmanare (15–18 år) och slutligen roverscout (19–25 år). Vissa kårer har också *familjescouting* som låter barn som inte fyllt åtta än prova äventyr i naturen tillsammans med sina föräldrar.

Fullt fart i scoutlokalen

Huvuddelen av verksamheten utförs i och kring scoutkårens lokal. Lokalen är ofta en hyrd källarlokal, men vissa scoutkårer har tillgång till ett eget hus. En normal vecka under skolterminen är det aktivitet i scoutlokalen nästan varje kväll. Måndag–torsdag är det veckovisa möten där varje avdelning har sin kväll – och ofta finns också en avdelning som möts dagtid på lördag eller söndag. Det vanligaste är dock vardagskvällar, och scouterna brukar träffas ungefär klockan 18. Då har barnen hunnit komma hem från skolan, äta något och ta sig till scoutlokalen. Ledarna har varit där en stund innan och förberett dagens program. Varje vecka händer något nytt som måste planeras – något ledarna, som ofta är föräldrar till barnen eller äldre ungdomar som själva är eller varit scouter, gör på sin fritid. Efter 1,5–2 timmars verksamhet är det dags för barnen att ta sig hem för att sova. När mötet är över stannar ledarna kvar och pratar med föräldrar, utvärderar kvällen för att kunna förbättra verksamheten löpande, drar upp planer för nästa möte, och städar lokalen och gör den fin för nästa avdelning.

Scouting – en idé och pedagogik

Inget scoutmöte är det andra likt. Ena veckan tillverkar man en ugn och bakar bröd i den, nästa vecka bygger man vindskydd, veckan efter är det teater. Därefter kan det vara att laga trasiga tält, besöka brandkåren, göra miljöexperiment eller lära sig karta och kompass genom en orientering i antingen stads- eller naturmiljö. Bredden på verksamhet bidrar också till att många känner sig välkomna. Den till synes spretiga verksamheten binds dock samman av ett gemensamt idéramverk och pedagogiska metoder som går att applicera på alla aktiviteter (se faktaruta på nästa sida). Allteftersom scouterna blir äldre stegras utmaningarna, och verksamheten ändras för att passa nya intressen och ökande förmåga.

Scouting har också en öppenhet för livets stora frågor. Oavsett om barnen har en religiös tro eller annan moralisk eller etisk uppfattning uppmuntrar scouterna till reflektion och eftertanke, i enskildhet och i grupp. Vi visar respekt för varje persons tankar och tro och skapar utrymme för såväl förnuft som känsla i vår verksamhet.

Scoutmetodens sju pusselbitar

Scoutlagen och scoutlöftet. Scoutlagen handlar i grund och botten om att vara en schysst kompis och medmänniska, det är något som alla scouter försöker leva upp till. Vi arbetar aktivt med våra värderingar genom att hela tiden diskutera dem i olika sammanhang.

Patrullsystemet. De flesta av våra aktiviteter genomförs i små grupper, patruller, där alla får synas och vara delaktiga. I patrullerna lär sig scouterna att samarbeta, att leda sig själv och andra och visa hänsyn. En annan viktig del av patrullsystemet är att lära sig respektera sig själv och omgivningen.

Learning by Doing. Att själv få prova, våga misslyckas och prova igen, gör att scouterna hela tiden lär sig nya saker. Genom att tänka igenom och diskutera vad vi tycker har gått bra eller inte bra och varför, utvecklas vår kreativa förmåga att lösa uppgifter på ett smidigt sätt, något som vi har nytta av resten av livet. Dessutom är det roligare att få göra saker själv än att bara titta på.

Stödjande och lyssnande ledarskap. Genom möten och aktiviteter på Scouterna får var och en lära sig att leda sig själv och andra med stöd av vuxna. Vi har ett värdebaserat ledarskap och jobbar för att vår verksamhet ska vara fri från övergrepp.

Lokalt och globalt samhällsengagemang. Vi engagerar oss i och försöker påverka vad som händer i samhället, både i området där vi bor och ute i världen. Genom det lär vi oss kämpa för en bättre värld där alla människor är lika mycket värda och mår bra.

Friluftsliv. Vi försöker vara utomhus så mycket som möjligt. Naturen erbjuder fantastiska upplevelser och skapar utmaningar där patrullens samarbetsförmåga sätts på prov. Genom att vara ute lär vi oss också hur viktigt det är att ta hand om naturen och ta ansvar för miljön.

Symboliskt ramverk. En viktig del i vår verksamhet är att skapa gemenskap, sammanhang och tillhörighet genom symboler, ceremonier och teman. Att få andningshål för tid till reflektion, lugn och eftertanke. Det kan till exempel vara att patrullen samlas runt en lägereld där var och en får berätta hur deras dag har varit. Det kan också vara att en patrull bestämmer sig för ett tema, för att binda ihop aktiviteterna under en termin eller ett läger.

En fritidssysselsättning för alla

I scouterna behöver du inte vara bäst och prestera på topp. Vi har ingen avbytarbänk. I scouterna är det oftast gruppen/patrullen som gemensamt ska lösa en uppgift eller ett uppdrag, inte individen, och alla har ett gemensamt ansvar för varandra. Var och en deltar på sina egna villkor och utifrån sina egna förutsättningar. Vi lär oss att lyssna och att respektera varandras synpunkter och förslag. Utan att scouten tänker på det så lär man och tränar demokrati i den dagliga verksamheten. Man får möjlighet att reflektera, under ledning av lyhörda och stödjande ledare. I scouterna gör vi alltid saker för att det är kul – det bästa sättet att lära sig och komma ihåg vad man lärt sig.

Hos oss är det självklart att barn och ungdomar kan göra saker tillsammans, oavsett sådant som kön, familjebakgrund eller särskilda behov. Vi arbetar aktivt med att utbilda våra ledare och anpassa vår verksamhet för att barn med olika egenskaper och förutsättningar alla ska kunna vara lika delaktiga, på sina villkor.

Ideellt och billigt – om scoutkårernas ekonomi

Målsättningen om att Scouterna ska vara en fritidssysselsättning tillgänglig för alla omfattar även socioekonomiska faktorer. Ända sedan rörelsens barndom för över 100 år sedan har en viktig princip varit att det i Scouterna inte ska spela roll om man är fattig eller rik – alla ska vara lika välkomna och ha samma möjligheter att delta. Att bedriva barn- och ungdomsverksamhet är dock inte gratis, och Scouterna är liksom andra föreningar beroende av såväl avgifter som bidrag och andra intäkter. I detta avsnitt berättar vi kort om scoutkårernas ekonomi.

Målet: pengar ska inte stänga någon ute

Ska vi erbjuda en verksamhet som är tillgänglig för barn och ungdomar i alla samhällsgrupper, inte bara i teorin utan också i praktiken, så är det viktigt att hålla medlemsavgifter och deltagaravgifter låga. Scouterna i Stockholm tar den utmaningen på allvar. Med en medianavgift bland stadens scoutkårer på 420 kronor per termin ligger vi lägre än de flesta andra fritidsaktiviteter. Även detta kan dock vara för mycket för vissa, och de flesta scoutkårer har därför ett system där familjer som har svårt att ha råd kan få sin avgift nedsatt eller till och med helt slopad. Scouterna har också en central stödfond som ger bidrag till allt från termins- och lägeravgifter till utrustningsköp. Pengar ska inte vara ett hinder för att vara med i Scouterna.

Få anställda och inga arvoden håller kostnaderna nere, men behovet av utrustning och lokaler kvarstår

Stockholms Scoutdistrikt har ett litet kansli om sex medarbetare, varav fyra arbetar med lägeranläggningen Vassarö. I själva scoutkåren i Stockholms stad finns inga anställda. Scouterna har en lång och tydlig tradition av ideellt arbete och arvoderingar förekommer i princip inte. Dessutom betalar även ledare och funktionärer som regel lägeravgifter och liknande, även när de själva arbetar på lägret. Det är ytterligare ett sätt att hålla avgifterna nere och göra scouting tillgängligt för fler. Att enbart använda oss av ideellt arbetande ledare begränsar oss visserligen på vissa sätt; det är till exempel svårt att annat än undantagsvis bedriva verksamhet innan arbetsdagen är slut för de flesta. Av såväl ekonomiska som principiella skäl är det dock en ordning vi håller fast vid.

Jämfört med många andra verksamheter sparar Scouterna med andra ord pengar på att inte arvoda materielförvaltare, lokalansvariga och liknande – och inte heller själva ledarna. Däremot är scouting en verksamhet som har behov av en hel del utrustning: tält, vindskydd, stormkök, knivar, rep och annan friluftsutrustning, men även sådant som hantverksmateriel, köksaker och låneprylar i stil med ryggsäckar och liggunderlag till dem som inte har eget. Sjöscoutkårer har också båtar och allt som hör därtill. Därutöver är lokalerna av stor betydelse för scoutverksamheten, vilket diskuteras närmare i nästa avsnitt. Till hyror och arrenden kommer också underhåll och reinvesteringar. Kåren försöker ofta hålla nere kostnaderna för såväl utrustning som lokaler genom att köpa begagnat, reparera själva och bygga eget (färdigheter som det för övrigt är en del av scouting att lära sig), självklart på ideell tid, men allt sammantaget blir det ändå fråga om betydande belopp.

Försäljning, fonder och företagssamarbeten – men offentliga bidrag spelar en avgörande roll

Givet målsättningen om låga deltagaravgifter är scoutkåren beroende av andra intäktskällor. Företagssponsring av det slag som är vanligt inom idrottsrörelsen är ytterst ovanligt inom Scouterna, och svårare att få till när det inte finns vare sig loggor på lagtröjor eller reklamplats vid matcher att erbjuda. Där samarbeten finns med näringslivet handlar det oftare om förmånliga priser på friluftsutrustning åt medlemmarna eller rabatter i en lokal livsmedelsbutik för scoutkårens inköp av mat till hajker och läger. Utöver avgifter har scoutkåren därför två andra huvudentäktskällor: olika typer av försäljning samt bidrag från såväl privata fonder och stiftelser som det allmänna.

Försäljningen handlar ofta om sådant som almanackor och majblommor, men särskilt bland de äldsta och största kåren förekommer traditionella julmarknader eller valborgsfiranden som är öppna för allmänheten och som ofta kan stå för en ansevärd andel av årets samlade intäkter. De privata fonderna är många, men vad de ger stöd till är mer begränsat. Nästan alla ger endast medel till avgränsade projekt, varför det kan gå att få stöd för renovering av en scoutstuga, för ett sommarläger på annan ort eller ibland för inköp av nya tält. Däremot är det mycket svårare att få stöd för verksamhetens grundkostnader, såsom mat, förbrukningsmateriel och lokalkostnader. Här spelar de offentliga bidragen – statsbidrag från MUCF såväl som stadens medlemsaktivitetsbidrag – en central roll, eftersom de inte är bundna till en viss, angiven del av verksamheten. För möjligheten att ha en lokal, och därmed att alls kunna bedriva verksamhet, är dessutom stadens lokalhyresstöd av avgörande betydelse för en majoritet av Stockholms scoutkårer.

Scoutlokalen – navet i verksamheten

Friluftsliv är centralt i scoutverksamhet, och vi är ofta utomhus och i naturen. Även om vi gärna ger oss iväg är dock merparten av verksamheten förlagd i eller i anslutning till kårens lokal. Trots att många scoutlokaler är ganska anspråkslösa är de navet i kårens verksamhet. Många håller till i källare eller liknande lokaler som de hyr av ett bostadsbolag, en bostadsrättsförening eller liknande. En mindre andel av kårerna har ett eget litet hus – även det som regel hyrt, inte ägt. En scoutkårs verksamhet är bred, och lokalen behöver kunna inrymma en mängd olika typer av aktiviteter, inklusive sådant som matlagning, hantverk, fysiska lekar och utmaningar. Scoutlokalen är dessutom förvaringsplats för all materiel och utrustning som krävs för den mångfacetterade verksamheten.

Stockholms stad ser behovet av scoutlokaler...

Det är tydligt att Stockholms stad vill stötta den scoutverksamhet som bedrivs i staden. Det märks om inte annat på att det finns en särskild ekonomisk stödform – scoutlägerstödet – som endast kan sökas av scoutkårer, och som tillkommit som ett svar på att Scouternas verksamhet på vissa sätt skiljer sig från andra ungdomsorganisationers. Därtill finns också lokalhyresstödet, som idrottsnämnden motiverar med att staden inte kan erbjuda lämpliga lokaler i tillräcklig utsträckning för vissa föreningars verksamhet. De senaste åren är det också just scoutkårer som varit mottagare av omkring en tredjedel av detta stöd.

...men samtidigt är regelverket dåligt anpassat till verksamheten

Stadens goda avsikter till trots kan vi konstatera att just lokalhyresstödet är utformat på ett vis som gör det svårt för nästan alla stadens scoutkårer att uppfylla villkoren för stödet. Sedan de ändringar som gjordes vid senaste årsskiftet är det till och med i det närmaste omöjligt, sett till hur verksamheten är utformad.

De krav som ställs på verksamhetens utformning för att kunna beviljas lokalhyresstöd är:

- Barn- och ungdomsverksamhet ska bedrivas minst fyra dagar i veckan, varav minst tre var-dagar
- Lokalen används för egen barn- och ungdomsverksamhet minst tre timmar per dag, exklusive tid för iordning-ställande, öppning och stängning
- På vardagar ska verksamheten bedrivas efter klockan 15

Det sista kravet utgör inget problem; med enbart ideellt arbetande ledare är det i praktiken ändå sällan möjligt att påbörja verksamhet före arbetsdagens slut. Det första kravet är i grunden rimligt, utifrån stadens legitima intresse av att de lokaler som den ger stöd till ska komma till användning. Att minst tre av de fyra dagarna ska vara vardagar ligger också i linje med hur de allra flesta kårer organiserar sin verksamhet (vardagskvällar utgör stommen – helgverksamhet är mer undantag än regel). En allt-eller-ingen-gräns vid fyra dagar i veckan gör det visserligen svårt för en mindre eller nystartad kår att växa till en nivå där villkoren uppfylls, vilket vi återkommer till längre fram. Det stora problemet för scoutkårer är dock villkoret om minst tre timmars aktivitet per dag.

Även här förstår vi tanken bakom villkoret: lokaler ska användas effektivt och inte stå tomma. Vi har ingen invändning mot den tanken, men utformningen av villkoret passar väldigt dåligt med hur scoutverksamheten bedrivs. Som beskrivits ovan är ett normalt scoutmöte 1,5–2 timmar långt. Med ledarnas för- och efterarbete, samt med en möjlighet för scouterna att komma till lokalen ett tag innan kvällens program börjar och stanna kvar en stund efter att det slutar, har kårerna historiskt kommit upp i tretimmarsgränsen. Den ändring som gjordes i år – där det uttryckligen sägs att sådan tid inte får räknas med – innebär att alla utom ett par enstaka kårer inte längre uppfyller kraven.

Med helt ideell arbetskraft är det mycket svårt att anpassa verksamhetens planering för att passa bidragsvillkoren

Självklart har stadens scoutkårer ställt sig frågan om de kan planera om verksamheten på ett sätt som gör att villkoren uppfylls. Detta är dock i praktiken mycket svårt. Upplägget med möten på 1,5–2 timmar ser likadant ut på nästan varenda avdelning i varenda scoutkår i landet. Mångårig erfarenhet har nämligen lärt oss att med ett kortare möte hinner vi inte med ett bra program, och med ett längre möte blir det – på en vardagskväll – helt enkelt för mycket för alla utom möjligen de äldsta scouterna; barnen orkar helt enkelt inte med tre timmars aktivitet på en kväll, med skola dagen efter.

Går det då inte att lägga två möten efter varandra, eller flera omlott, för att komma upp i tre timmars verksamhetstid totalt? Även det är väldigt svårt i praktiken. Som redan nämnts gör vårt upplägg med enbart ideellt arbetande ledare – något vi i grunden är stolta över och ser som en styrka i vår rörelse – att det inte går att starta verksamhet förrän efter arbetsdagens slut. I praktiken innebär det att verksamheten kan börja tidigast kl 18, och vanligast är 18.30, för att såväl ledare som scouter ska hinna äta middag i lugn och ro före mötet. Två möten efter varandra, med start kl 18–18.30, innebär att kvällens sista möte slutar någon gång mellan 21 och 22. Det är helt enkelt för sent för målgruppen; det vore inte ansvarsfullt av oss att begära att låg- och mellanstadiebarn ska ha en kvällsaktivitet som slutar efter att de flesta av dem normalt redan ligger i sängen, och det skulle sannolikt inte heller accepteras av deras föräldrar. Därtill skulle det förmodligen inte heller accepteras av många kårers hyresvärdar, i de fall scoutlokalen ligger i ett bostadshus.

Till detta kan läggas att det också vore en stor utmaning för ett scoutmöte att börja exakt samtidigt som föregående slutar – man delar trots allt på samma lokal, och det krävs iordningställande och undanplockning. Även med start exakt kl 18 och endast 1,5-timmarsmöten skulle det alltså vara svårt att avsluta kvällens andra möte före kl 21. Det är endast några enstaka av Stockholms scoutkårer som har tillräckligt stora lokaler för att två eller flera avdelningar ska kunna ha verksamhet samtidigt.

Stadens lokalhyresstöd är för de flesta kårer en absolut nödvändighet för att ha en lokal

I en enkätundersökning bland stadens scoutkårer tidigare i år svarade endast en handfull scoutkårer att de skulle klara av att uppfylla även det strängare tretimmarsvillkoret, där för- och efterarbetstid inte får räknas in. Övriga kårer – över 80 % av de som fick lokalhyresstöd 2019 – skulle alltså, med nu gällande regler, sannolikt förlora hela stödet framöver. Medianbeloppet på en scoutkårs lokalhyresstöd är ca 80 tkr/år. Detta kan jämföras med att mediankåren har totala intäkter på ca 400 tkr/år. Med andra ord utgör hyresstödet typiskt sett omkring 20 % av de totala intäkterna. Alla de kårer som i enkäten svarat att de riskerar att förlora sitt hyresstöd angav också att de utan detta inte skulle ha någon långsiktig möjlighet att behålla sin lokal. Hur snart de skulle tvingas säga upp den beror enbart på hur stort eget kapital de lyckats bygga upp genom åren. För de flesta skulle lokalen – och därmed verksamheten som helhet eller i vart fall stora delar av den – vara allvarligt hotad inom ett till tre år.

Fallstudie: Norra Järva Scoutkår

Norra Järva Scoutkår bedriver verksamhet för ca 75 barn och ungdomar i åldern 5-15 år från Järvaområdet. Kåren hyr en lokal på Husby gård av Stockholms stad (fastighetskontoret). Under 2019 tredubblades hyran för lokalen, och enbart lokalkostnaderna är nu högre än kårens samlade intäkter (borträknat bidragsmedel som är knutna till ett specifikt projekt och inte får användas till löpande verksamhet). Istället för att lämna lokalen i samband med hyreshöjningen valde kåren att satsa på att växa för att kunna utöka från tre till fyra verksamhets dagar i veckan, med målet att kvalificera sig för lokalhyresstöd från och med 2021. Expansionen går enligt plan, och från och med januari kommer kåren uppfylla villkoren, såsom de såg ut före 2020. De nya villkoren kommer däremot vara omöjliga att uppfylla. Om de inte ändras, och kåren inte snabbt lyckas hitta ett annat sätt att väsentligen fördubbla sina icke projektbundna intäkter, kommer lokalen behöva sägas upp i början av 2021, och scoutkåren i värsta fall behöva läggas ned.

Det finns visserligen enstaka scoutkårer som idag saknar tillgång till egen lokal, men som lyckas bedriva verksamhet ändå. En har exempelvis tillgång till en allmän föreningslokal i området, och en annan hyr ett bostadsområdes träfflokal vid varje möte. Sin utrustning förvarar de i små förråd. Ett sådant upplägg gör det dock avsevärt svårare att hålla den kvalitet vi vill i verksamheten, och är överhuvudtaget inte möjlig för andra än de minsta kårerna. För att åstadkomma en mer effektiv användning av de lokaler som staden ger stöd för är dock Scouterna öppna för kreativa lösningar som gör att scoutlokalerna kan komma fler till del. I ovannämnda enkät svarade en dryg fjärdedel att de redan idag delar sin lokal med minst en annan verksamhet, och mer än två tredjedelar av de övriga svarar att de är öppna för att dela lokal med andra.

Höjda avgifter stänger ute och är därför inget alternativ

Scouterna är en relativt billig fritidssysselsättning. Detta är, som vi tidigare berört, inte en slump, utan bygger på en djup övertygelse sedan rörelsens bildande, att Scouterna ska välkomna barn från alla bakgrunder och samhällsklasser, och vara en mötesplats för barn som annars kanske aldrig skulle kunna mötas. Scoutkåren anstränger sig därför för att hålla nere deltagaravgifterna, och en avgiftshöjning för att täcka upp för ett uteblivet lokalhyresstöd skulle gå emot en bärande princip för verksamheten.

Avgiftshöjningarna vid ett bortfall av lokalhyresstödet skulle nämligen bli omfattande. Mediankåren skulle få öka sin terminsavgift med omkring 50 % – från drygt 400kr till drygt 600 kr. Här skiljer sig dock förutsättningarna för olika kårer kraftigt åt, och vissa skulle behöva höja avgiften med mer än 600 kr/termin – mer än en fördubbling mot idag. Så kraftigt höjda medlemsavgifter skulle slå hårt mot familjer med många barn eller små inkomster, och vi är rädda att scouting skulle förvandlas till ytterligare en verksamhet som enbart är tillgänglig för de barn vars föräldrar har ekonomin för det. Höjda avgifter skulle också med stor sannolikhet leda till att den positiva medlemsutveckling vi har sett de senaste åren bryts.

Oavsett vägval är verksamheten hotad

Svaren på den enkät som genomförts bland kårerna gör tydligt att konsekvenserna av ett förlorat lokalhyresstöd skulle bli betydande, oavsett hur situationen hanteras. Vare sig scoutkåren svarar med kraftigt höjda avgifter eller med att acceptera förlusten av sin lokal är risken påtaglig att många kårers verksamhet kommer behöva upphöra eller minska avsevärt i omfattning inom loppet av några år, med konsekvensen att bokstavligen tusentals barns och ungas fritidsaktiviteter äventyras (se ruta nedan). Detta vore förstås mycket olyckligt i en situation där bra barn- och ungdomsverksamhet behövs mer än någonsin. Scouterna i Stockholm vill därför föreslå några små, men för stadens scoutkårer helt avgörande, förändringar i regelverket för lokalhyresstöd, som gör att vi slipper hamna i ett sådant läge.

Hotad verksamhet vid uteblivet lokalhyresstöd

Ändringarna i villkoren för lokalhyresstödet innebär att verksamheten är helt eller delvis hotad för **över 3300** barn och ungdomar i **minst 24** scoutkårer.

Områden där det finns minst en kår vars verksamhet hotas av de nya villkoren:

Bagarmossen	Järvafältet	Vasastan
Bandhagen	Kungsholmen	Vällingby
Blackeberg	Mälarhöjden	Västertorp
Bredäng	Norrmalm	Årsta
Bromma	Råcksta	Örby
Enskede	Sköndal	Östermalm
Hässelby	Södermalm	

Små ändringar som gör stor skillnad

Det krävs inte stora förändringar i dagens regelverk för att stadens scoutkårer ska kunna uppfylla villkoren. Vi föreslår två konkreta justeringar:

1. Nödvärdigt för- och efterarbete i lokalerna, i omedelbar anslutning till barn- och ungdomsverksamhet, ska få räknas som verksamhetstid. Om en tidsgräns för hur mycket sådant arbete som får räknas in bör den inte vara lägre än 45 minuter vardera för för- respektive efterarbete.
2. Tidsvillkoret ska räknas på veckobasis istället för dagsbasis, dvs verksamhetstiden ska behöva uppgå till 12 timmar per vecka, snarare än 3 timmar per dag.

Den första ändringen innebär en återgång till hur regelverket tillämpades före 2020 och är det enklaste sättet att ta hänsyn till scoutverksamhetens förutsättningar, så som de beskrivits i denna rapport. Den andra ändringen skulle göra det möjligt för scoutkårerna att kompensera för de yngre deltagarnas ofta något kortare möten med att de äldre deltagarna har något längre möten. Exempelvis skulle två vardagskvällar med endast 2,5 timmars verksamhet kunna kompenseras av två andra med 3,5 timmar, eller av en helgdag med fyra timmars verksamhet.

Utöver detta vill vi också lyfta möjligheten att ge lokalhyresstöd på en lägre nivå, alternativt under en begränsad tid, till föreningar som delvis uppfyller villkoren. Som det är idag, där det är allt eller inget som gäller, kan det vara svårt för nystartade kårer att skaffa sig sin första lokal, eller för små kårer att expandera, eftersom de inte kan få lokalhyresstöd förrän efter att de vuxit till sig – vilket de i sin tur inte kan göra utan tillgång till en ändamålsenlig lokal. Vårt förslag för att möta detta skulle vara ett *tillväxtstöd* som innebär att en förening som har verksamhet minst *tre* dagar och totalt minst *nio* timmar i veckan – alltså en dag och tre timmar mindre än för det ordinarie lokalhyresstödet – kan beviljas motsvarande stöd under en begränsad tid, säg upp till tre år, med målet att kunna utöka verksamheten så att den uppfyller lokalhyresstödet villkor. Alternativt kan stödet ges utan tidsgräns, men på en lägre nivå, exempelvis med 50 eller 75 % av ordinarie belopp.

Dessa små ändringar i villkoren skulle trygga nuvarande verksamhet för Stockholms scoutkårer – och skapa nya möjligheter för verksamheten att växa ytterligare och kunna ta emot fler av stadens barn och ungdomar.

Vägen framåt – en checklista

Scouterna är en stor och viktig del av utbudet av fritidsaktiviteter för barn och ungdomar i Stockholms stad. Ledarna arbetar helt ideellt och vi anstränger oss för att göra verksamheten tillgänglig för alla, oavsett ekonomisk situation. Scoutkåren är dock i stor utsträckning beroende av tillgång till bra lokaler, och det är där som staden kan göra störst insats för att stötta Scouternas verksamhet.

Den viktigaste åtgärden på kort sikt är att säkerställa att stadens scoutkårer inte förlorar möjligheten att ta del av stadens lokalhyresstöd. Vi föreslår därför att villkoren för stödet ändras så att:

- Nödvändigt för- och efterarbete i lokalerna, i omedelbar anslutning till barn- och ungdomsverksamhet, får räknas som verksamhetstid.
- Tidsvillkoret räknas på veckobasis istället för dagsbasis, dvs verksamhetstiden ska behöva uppgå till 12 timmar per vecka, snarare än 3 timmar per dag.

För att möjliggöra för nystartade och små scoutkårer att växa och få råd att skaffa sin första, eller en större, lokal föreslår vi också att:

- En möjlighet införs till tillfälligt (t.ex. max 3 år) eller reducerat (t.ex. 50 eller 75 %) lokalhyresstöd för föreningar som bedriver verksamhet minst *tre* dagar och totalt minst *nio* timmar per vecka.

På längre sikt finns det många andra viktiga frågor att hantera kring Scouternas – och andra föreningars – tillgång till lämpliga lokaler i staden. Nedan följer en rad förslag som vi inte berört närmare i denna rapport, men kring vilka vi gärna för en dialog med Stockholms stad framöver:

- Planera för scoutlokaler och andra föreningslokaler, precis som för idrottshallar, när nya bostadsområden byggs – för en dialog med föreningslivet i stadsplaneringsprocesser.
- Öppna offentliga lokaler – förr kunde scouterna ha sin verksamhet i skolornas skyddsrum och liknande lokaler, gratis eller till ringa kostnad, men den möjligheten är nu sedan många år stängd i Stockholms stad.
- Ge kommunala förvaltningar och fastighetsbolag ett tydligt uppdrag att göra lokaler för ideell barn- och ungdomsverksamhet tillgängliga till en rimlig kostnad.
- Samverka inom regionen med målet att skapa fler utfärdsstugor och andra anläggningar för Scouterna och det övriga rörliga friluftslivet.

Scouterna i Stockholm vill vara en nära samtalspartner till kommunen i frågor rörande barns och ungdomars fritid. Vi besitter stor kunskap, erfarenhet och engagemang, och vi är lösningsorienterade. Vi ser fram emot fortsatta samtal!

Fridhemsgatan 8
112 40 Stockholm

Bankgiro 45475 92
Plusgiro 514 40-6

E-post info@scoutkansliet.se
Webb www.scoutkansliet.se

Telefon 08-652 05 10

Scouterna

Stockholms Scoutdistrikt